

NEOBVYKLE SITUOVANÁ POLYKULTURNÍ LOKALITA MOHELNO-PLEVOVCE – PŘÍKLAD PRONIKÁNÍ LIDÍ DO NITRA ČESKOMORAVSKÉ VRCHOVINY

THE CASE OF THE POLYCULTURAL MOHELNO-PLEVOVCE SITE
- AN UNUSUAL EXAMPLE OF HUMAN PENETRATION
OF THE CZECH-MORAVIAN HIGHLANDS INTERIOR

PETR ŠKRDLA¹ - PETR KNOTEK² - MARTIN KUČA³ - TEREZA RYCHTAŘÍKOVÁ⁵
- JAN EIGNER³ - JAROSLAV BARTÍK³ - JITKA VOKÁČOVÁ⁴ - MILAN VOKÁČ⁴
- PAVEL NIKOLAJEV³

1 - Archeologický ústav AVČR v Brně, v.v.i.

2 - Mohelno

3 - MU Brno

4 - Muzeum Vysočiny Jihlava, Muzeum Vysočiny Třebíč

5 - UK Praha

ABSTRACT:

The fluctuating water level at Mohelno water reservoir (part of a pumped-storage hydroelectric power station) has been repeatedly eroding the Quaternary sediments located on its banks. The Late Upper Paleolithic and post-Paleolithic artifacts washed up from those sediments were collected at a field called Plevovce, which was originally a small plateau located ca. 15–20 m above the Jihlava River level. Recent surveys have resulted in the discovery of two locations where Late Upper Paleolithic artifacts were recovered from within intact sediments. Future excavations appear promising in this area.

KEY WORDS: Czech-Moravian Highlands, Late Upper Paleolithic, Neolithic, Aeneolithic, hunting camp, raw material exploitation

1. ÚVOD

Lokalita je situována v údolí řeky Jihlavy, které je dnes zaplaveno Mohelenskou přehradou (její stavba započala v roce 1971, napouštěna byla od roku 1976; zdroj ČEZ). Kolísání vodní hladiny na Mohelenské nádrži způsobuje rozplavování kvartérních pokryvných sedimentů, ze kterých jsou vyplavovány nálezy zahrnující štípanou kamennou industrii, broušenou kamennou industrii a keramiku. Lokalitu objevil a uvedl do literatury J. Lysák (2005, 230) slovy: „V r. 2000 jsem našel severozápadně od Rabštejna, na levém břehu nádrže, v lokalitě zvané Plevovce ve vymývaném břehu několik bíle patinovaných hrotů a ústěpů rohovce a několik střeptů hladké keramiky s vysokou příměsí slídy.“ Polohu od října 2009 opakovaně navštívili P. Knotek, M. Vokáč a J. Vokáčová, kteří získali další nálezy. Od jara roku 2011 jsme lokalitu začali systematicky sledovat s cílem zachytit nálezy v intaktních sedimentech a upřesnit chronologickou a kulturní klasifikaci osídlení. To se nám částečně podařilo v létě 2012, kdy byly objeveny dvě intaktní polohy s paleolitickými nálezy.

2. POLOHA LOKALITY

Lokalita leží hluboko v údolí Jihlavy (obr. 1), na plošině, jejíž převýšení nad původní hladinou řeky bylo přibližně 15–20 m (obr. 3). Tato plošina je vymezena a chráněna pří-